

Seda Seneca nõuannet, teistsigi häid soovitusi ja võluretsepte eksootiliste taimede, igasuguste substantside ja vedelikega teavad need, kel on Donizetti koomilise ooperi «Armujook» kava. Sellesse on koostaja Pille Palm mahutanud vajaliku teabe heliloojast, ooperi saamisloost, libretistist. Kui kavalahelt (mitte ainult selle etenduse) veel midagi soovida, siis eesti ja vene keele kõrval ka ingliskeelset infot, käib ju väliskülalisi ooperiteatris päris palju.

Donizetti ooper «Armujook» tähistas eelmise sajandi 30. aastatel itaalia bufo-ooperi taassündi. See meloodiline, teatraalne, särav ooperi etendus «Estonias» esmakordselt lõppenud aasta novembris ja ehk päris õigel ajal, sest väsinud poliitikast ja argiolmest, võib vähemalt selle teatriõhtu veeta neist probleemidest priina. Eeltöö lavastamiseks oli küllalt pikk. 1986. aastal valmis ooperi lavastaja Neeme Kuninga käe all Tallinna Konservatooriumi ooperistuudio ja teatri ühistööna. Seda etendati Matkamajas ja kahel kevadel sai see laulueriala lõpetajate diplomilavastuseks. Tookord mängiti ooperit kupüüridega, etendused läksid klaveri saatel. Muusikaline juht ja kontsertmeister oli Ellen Maiste. Nooruslik entusiasm ja mängulust on meeles sijani. Neeme Kuningas oli siis rohkem pedagoogi rollis, kes vormis tulevase lavajõude, kellest mitmed leiavad rakendust ka tema praeguses lavastuses. Üldjoontes on lavastuskontseptsioon sama. Matkamaja võimalusterikkuses oli leidlikult kasutatud eri mänguplatse. Teatris on see asendunud pöördlava rohke kasutamisega, mis annab etendusele liikuvuse ja hoo. Osalistel on põhjendatud liikumisjoonised. Koor on paindlik, reageeriv, osavõttev. Koor sai hea tunde sisse ilmselt «Viiuldaja katusest» lavastamise ajast ja see püsib, ka muusikalises mõttes. Koormeisteritöö on Jüri Rendilt.

Jaak Vausi lavakujundus on muusika ja lavastusega ühel lainel. Üldist võimaluste vaesust ei ole püütud varjata pimedal lavavalgusega. Kõik on heledates toonides. (Dekoraatsioonid on maalinud Uno Kärbis). Kostüümid on lihtsad, aga lihtsuses ja kirevuses rõõmstavad silma.

«Armujooji» muusikatölgitsuse on ette valmistanud dirigent Vello Pähn ja kontsertmeisterid Jaanus Juul, Helin Kapten, Riina Pikani ja Ivo Sillamaa. Vello Pähn on viimaste aastate jooksul saanud suure teatripraktika nii meil kui ka mujal. Ta jälgib tähelepanelikult lava, kõlaline tasakaal on paigas. Aga kui mõne aasta eest mõjus teatri orkestri

«TAHAD SA OLLA ARMASTATUD, ARMASTA!»

Adina — A. Kaal ja Nemorino — M. Kõrts.

VAMBOLA SALUPUU foto

uuenenud koosseis väga värskest, siis nüüd on midagi lahiti. Ei peaks näima norimisena, kui kuulen, et alati pole häälestus korras, et eksitakse sisseastumistes, et mängitakse tuimalt. Arvamus on kujunenud kahe etenduse põhjal; kolmas, mida vaadata kavatsesin, muudeti ära. Üldse on teatris viimasel aastal olnud rohkesti etenduste muutmisi, mis ei tule kasuks ei tegijate ega publiku poolt vaadatuna.

«Armujooki» on poolteise kuu jooksul mängitud 3–4 korda. Vahed on liiga pikad: on oht, et enne, kui lavastus täishoo sisse saab, hakkab ta lagunema, seda enam, et paljud osatäitjad on noored, mõnel lavakogemusi üsna napilt. Vokaalpartiit, mis üksikult küll omandatud, on ansambelites praegu harali. Mitmed osalised pole veel etenduseni jõudnud. Mati Kõrtsi Nemorino on talupoegliku häälelikkust ületada sooviv noor-

ruk, rollis on ilmselt midagi talle loomulähedast. Kui kunagistel Matkamaja etendustel tulid kõrged noodid veel vaevaliselt, siis nüüd on need olemas, ka oskus oma häälit säästlikult jaotada. Nemorino romanss teenis etenduse pikima aplausi. Jätkugu M. Kõrtsil tahtmist areneda. Anu Kaal ja Nadežda Kurem Adinana on üsna erinevad. A. Kaal võlub oma lavasarmiga, on sädelev ja nakatab sellega teisigi. N. Kurem musitseerib küll sundimatult, aga on mänguliselt kinnisem. Võib-olla on mu mulje vale, aga näib, nagu kammitseks teda kostüüm. Erinevad on ka Tarmo Sild ja Taimo Toomast Belcore rollis. T. Sild on ettevaatlik eredate nüansside avamisel, temas on uhke maneerlikkus. T. Toomast on end ka selles rollis leidnud toreda huumoriga, on vaba, sundimatu. Niisugusena jäi ta meelde juba Matkamajast, tookord Dulcamara osas. Dulcamarana astus nüüd üles

Thomas Mürk, kellele Matkamaja «Armujook» oli diplomietenduseks, «Estonia» laval on see aga üldse tema esimene roll. Võrreldes varasemaga on Mürk vokaalselt tublisti arenenud ja mänguliselt paindlikumaks muutunud. Tiit Reinau Cianettana loob küll võluva subreti kuju, aga kust saada tarka juhendamist, et vähendada liigset tremolot hääles?

Tarkust, rahu ja kindlustunnet vajame kõik ses rahutus ajajärgus. Mida oodata ja loota, kui nii palju on probleeme igal alal ja igal tasandil. Aastavahetuse aeg on soovide aeg ja et lugu ikkagi ooperiteatrist, siis sellest ka mõned soovid ja mõtted. Muidugi oleks tervendav, kui need, kelle võimuses, reageeriks Eri Klasi artiklile («Rahva Hääle» 17. nov. 1989) tegudega. Ent kultuuri-laeva päästmiseks saaks ehk (rahaliste vahendite kõrval, mis eluliselt tähtsad) mõnd sõlme lahti harutada ka teatri jõuga. Näiteks: kuidas hoida trupi stabiilselt elujõulisena, et teatriime sünniks tihedamini ka kodulaval, mitte ainult gastrollidel. Soovitaksin mõelda solistide hõivatusele ja järeikasvule. See järeikasvu probleem ei anna mulle juba mõnda aega rahu. Vanem generatsioon lahkub lavalt, aeg-ajalt tunduvad mulle tühikud suuremad, siis jälle väiksemad. Kui me ikka julgeme loota, et uus ooperimaja ehitatakse, siis keskparasus sinna ei passi. Samas on paljud verinoored praegu täiskoormuses — nende haridus jääb seetõttu poolikuks. Puuduks nagu huvi asjatundliku täienduse järele (mõtlen kas või vähest osavõttu Naan Põllu vokaalpedagoogilisest seminarist). Kuuldavasti on mõned agaramad ise otsinud enesetäiendamise võimalusi. Seltsid on moes. Võib-olla peaks moodustama laulupedagoogide seltsi, kes tegutseks ühiste pürgimuste vaimus. Või kes on see, kes koordineeriks konkurssidest osavõttu: ei tahaks jälle tõdeda, et Georg Otsa muusikapäevadel korraldatavas konkursis ei osale meie lauljaist keegi. Või, nagu lehest võis lugeda, et kahe entusiastliku tudengi käekäigu vastu Riias Glinka-konkursil keegi erilist huvi ei ilmutanud.

Soovin kogu hingest, et alannud aastakümnel jätkuks jõudu, tahtet ja tarkust vaadata koos ühes ja samas suunas, armastada oma kunsti, kasutada kõiki võimalusi enesetäiendamiseks — siis ei jää ka vastuarmastus tulemata.

Reede RAILI SULE